

«Les conseqüències de la Guerra Civil encara ens afecten avui dia»

Entrevista

Laura Pallarés Viña és la primera guanyadora del Premi BBVA Sant Joan-Joves Talents amb la novel·la 'Qui ha de callar', que Edicions 62 publicarà a principis de l'any vinent

GLÒRIA AZNAR
TARRAGONA

Laura Pallarés Viña (Arnes, 1999) ha inaugurat el Premi BBVA Sant Joan-Joves Talents amb la novel·la *Qui ha de callar*. Viña va estudiar Ciències Biomèdiques a la UAB i un màster en Antropologia biològica. Va iniciar la seva trajectòria professional treballant en la identificació genètica de víctimes de la Guerra Civil, una experiència que li va servir per millorar la versió final de la novel·la. *Qui ha de callar*, que Edicions 62 publicarà l'any vinent, entrellança dues línies temporals i combina memòria històrica, elements fantàstics i una història d'amor per reflexionar sobre el silenci, les identitats invisibilitzades i la necessitat de recuperar les veus que la història ha deixat a l'oblit.

Quina relació té amb la Guerra Civil?

Vaig començar la meua carrera científica treballant en la identificació de fosses de la Guerra Civil. Ara encara m'hi dedico una mica, però sobretot estic fent el doctorat en genètica antiga, concretament en ADN de població medieval catalana.

Quan es treballa amb fosses comunes de la Guerra Civil, fins a quin punt és difícil identificar les víctimes?

És complicat, sobretot perquè cada vegada queden menys familiars directes. És molt més fàcil identificar un pare, un fill o un germà que no pas un oncle, un cosí o un besnet. Com més distància hi ha més es complica la identificació.

La seva professió l'ha portat a aquesta novel·la?

En realitat no, tot i que hi està relacionada. Quan vaig començar a treballar en la identificació de víctimes, la primera versió de la novel·la ja estava escrita. Això no obstant, aquesta feina m'ha aportat un aprenentatge que després he pogut fer servir per a la reescriptura. La versió definitiva incorpora elements que he après treballant.

Laura Pallarés Viña. FOTO: MARC BOSCH

“**«Fer sentir les veus que van ser silenciades és molt complicat i s'ha de fer molta força perquè això passi»**

“**«És una novel·la molt divertida. Hi ha personatges molt graciosos. La idea dels fantasmes no s'ha de veure com una cosa tètrica o ni tan sols sobrenatural en excés»**

La Guerra Civil encara és molt propera a les Terres de l'Ebre.

No sé si és més propera que a altres llocs. Puc parlar de la terra d'on vinc. Però crec que, en general, la Guerra Civil encara està molt viva per tot arreu. No només perquè encara hi ha persones desaparegudes que no s'han trobat o famílies que no han pogut recuperar els seus, sinó perquè les conseqüències encara ens afecten actualment. En part, la novel·la vol reflectir això, com aquestes conseqüències ens afecten avui dia, sobretot al jovent.

El fantasma de la novel·la és una metàfora del de la guerra?

Sí, és el fantasma de la Teresa, que era jove quan va esclatar la guerra i va perdre la persona estimada, en Salvador. Ningú sap què li va passar. La pregunta que la manté lligada al món és aquesta: què se'n va fer d'ell. És una metàfora d'aquests assumptes que han quedat sense resoldre.

Tracta la identitat de gènere. Com es podia viure als anys 30?

És un dels punts que m'interessava. D'identitats de gènere i d'orientacions sexuals diverses n'hi ha hagut sempre. Amb altres noms, altres maneres d'interpretar... Llaavors, als anys trenta potser no disposaven dels conceptes que tenim avui, però existien igualment. I, de fet, van ser persones molt castigades. La novel·la vol tractar aquestes històries superinvisibilitzades.

Més enllà de la batalla de l'Ebre...

Exacte. A la rereguarda hi havia gent vivint. Abans de la guerra hi havia persones amb problemes familiars, personals i també relacionats amb la pròpia identitat. Viuen en una societat que, fins i tot, ja tenia restriccions de llibertat i ideologies molt rígides.

És un tema del qual parlen amb els amics?

En el meu grup sí. Tothom té familiars que van viure la guerra, des d'un bàndol, de l'altre o, moltes vegades, de tots dos. Al final tots som fills d'aquestes històries, d'aquesta memòria i d'aquestes persones que la van patir. Ens han criat persones que, al seu torn, van ser criades per gent que havia viscut la guerra. El que s'ha explicat i el que no s'ha explicat també forma part de qui som avui.

Com veu la situació internacional actual?

Molt malament. No crec que hi hagi un moment a la història en què li preguntes a algú això i digui que molt bé. Però em fa temor, estan quedant uns líders que acumulen moltíssim poder amb unes ideologies molt perilloses. Pensem que estem molt bé, que aquestes coses no poden passar i de sobte... No crec que les persones que van viure la Guerra Civil, almenys pel que fa al jovent, arribessin a imaginar-se el que va passar. No hem de ser alarmistes, però tampoc no podem pensar que no ens afectarà d'alguna manera el que faci un líder a l'altra punta del món amb segons quines polítiques migratòries i saltant-se tots els drets humans. És tota una reacció en cadena.

Qui ha de callar?

Aquí està la qüestió: Qui ha callat durant tots aquests anys i qui ha tingut el monopoli de la veu? Fer sentir les veus que van ser silenciades és una cosa molt complicada i s'ha de fer molta força perquè això passi.

Vol destacar alguna cosa?

En ser una novel·la ambientada en les Terres de l'Ebre hi ha molta part d'identitat en la parla i, a part d'això, tot i que tracto temes greus, és una novel·la molt divertida. M'ho vaig passar molt bé escrivint-la. Hi ha personatges molt graciosos. La idea dels fantasmes no s'ha de veure com una cosa tètrica o ni tan sols sobrenatural en excés. És la confrontació d'aquestes persones que van viure fa molts segles, perquè no surten només de la Guerra Civil, i com coquen amb l'actualitat.